

Stem!

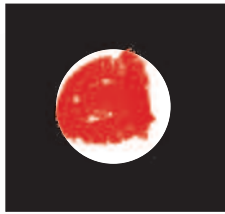
Lokale verkiezingen 14 oktober 2012

	2	Waarom stem jij?
	4	Stemmen is nuttig <i>Kris Deschouwer legt uit waarom we moeten gaan stemmen op 14 oktober</i>
	8	Verboden te stemmen
	10	Wat doet de gemeente? <i>Van leefloon over fietspad tot zielenheil van de inwoners</i>

	12	Zo kom je in de gemeenteraad <i>Vier politici trakteren ons op een blik achter de schermen bij de lijstvorming in Gent</i>
	16	Piratenpartij meert aan in België <i>Jonge politieke beweging pleit voor nieuwe vorm van democratie</i>
	19	Politici over levensbeschouwing in de gemeente
	22	deGemeente.nu kiest voor seculier samenleven <i>Vrijzinnige trefdag: 23 juni 2012 in Antwerpen</i>

Waarom stem jij?

p zondag 14 oktober staan we allemaal aan te schuiven voor het stemhokje. Nonchalant of extreem betrokken. Gewoon omdat het moet of vanuit overtuiging. Van een ver-van-mijn-bedshow tot een 'naast-mijn-deurtoestand': stemmen is voor de één een deugd, voor de ander een voldongen feit waardoor de zondagvoormiddag eraan hangt. We trokken de straat op en peilden even de **stemming** bij jong en... heel jong.

Riet Lavreysen

Tom
31 jaar

"Door te stemmen kan ik kiezen wie het beleid bepaalt. Ik kies voor diegene die het beste past bij wat ik belangrijk vind. Verkiezingen zijn het enige moment waarop mensen zelf inspraak hebben. We bepalen zo zelf voor een stukje hoe de toekomst van onze gemeente of provincie eruit zal zien. Ik ben erg met milieu en gelijke kansen begaan, en zal dus makkelijker stemmen voor een partij die inzet op diversiteitsbeleid (bijvoorbeeld holebi's) en een maatschappelijk verantwoorde energievoorziening."

Liesbeth
44 jaar

"Stemmen is verplicht en daarom doe ik het. Maar heeft het zin? Mensen die er niet mee bezig zijn, denken er immers niet goed over na. Vrijwillig gaan stemmen lijkt me beter, dan stap je met een duidelijk doel richting stembus."

Josephine
66 jaar

"Het is belangrijk dat een gemeente goed draait. Ik hoop vooral dat vrouwen in de politiek goed ondersteund worden, onder andere door de stem van andere vrouwen."

Jorrit
25 jaar

"Politiek is één van de hoekstenen van de samenleving. Politiek kan iets veranderen. Stemmen betekent voor mij: een invloed hebben op wat er gebeurt in de maatschappij. Ik volg de campagnes niet. Maar voordat ik stem, ga ik na wat partijen realiseerden en wat hun plannen zijn voor de toekomst."

Marie-Thérèse
69 jaar

"Ik ga deels stemmen omdat het moet, maar ook met overtuiging. Een goed bestuur in een gemeente is nodig om alles in goede banen te leiden."

Sven
35 jaar

“Op 14 oktober ga ik niet met tegenzin naar de stembus. Blanco stemmen doe ik nooit. Een stem kan iets veranderen, hoe beperkt ook. Als iedereen denkt dat het geen verschil maakt, zou het er hier heel anders uitzien.”

Angela
54 jaar

“Als iedereen denkt dat stemmen niet belangrijk is, komen we nergens. Stemmen doe je uit respect voor jezelf en de maatschappij, zeg maar. Blik even terug: vroeger mochten enkel mannen stemmen. Nu kan iedereen gelukkig zijn zegje doen. Dat besef maakt het voor mij de moeite waard.”

Leopold
77 jaar

“Ik wil mijn persoonlijke bijdrage leveren om verandering in de maatschappij teweeg te brengen. Zelfs als mijn stem naar een kleinere partij gaat, dan nog brengt mijn steun iets op. Want ook de oppositie levert een waardevolle bijdrage.”

Stephanie
28 jaar

“Ik stem niet alleen omdat het zo'n duur verworven recht is, maar ook om echt deel uit te maken van deze democratie. Een beetje 'verplicht' nadenken over politieke partijen en hun standpunten is een must voor iedere Belg!”

Sonja
54 jaar

“In een kleine gemeente stemmen lijkt me anders dan in een grote stad. Ik wil weten voor wie ik stem en sta stil bij de gevolgen van partijstandpunten voor mijn gemeente. Ik blijf geloven dat mijn kleine stem iets kan bijdragen aan dat grotere geheel.”

Jolien
24 jaar

“Mijn stemkeuze baseer ik vooral op die van mijn omgeving. Meestal kies ik voor de sympathiekste politicus, niet de populairste. Een underdog gun ik mijn steun meer. Als stemmen niet moest, zou ik niet gaan. En wellicht ook zij niet die nu onvoorbereid en misleid door enkele punten naar de stembus trekken. Ik laat het graag over aan anderen die er echt mee bezig zijn.”

Chris
25 jaar

“Engagement begint in je directe omgeving en is noodzakelijk. Zonder betrokkenheid krijg je zagers en klagers, compleet onterecht, want op lokaal vlak kun je het verschil maken. Het schepencollege heeft een fundamentele impact op je leven. Het is dan ook belangrijk dat je bewust en overtuigd kiest. Een burgemeester moet een ware burgervader of -moeder zijn met een hart voor de stad en de inwoners.”

Chuck
47 jaar

“In veel landen krijg je de kans niet om te stemmen of verlopen verkiezingen niet eerlijk. Je kan dus best het recht gebruiken. Mijn stem gaat bewust naar de partij die voldoende aandacht heeft voor veilig verkeer, betaalbare kinderopvang en een goed migrantenbeleid.”

Jean-Paul
55 jaar

“Hoewel stemmen in ons land verplicht is, vind ik het een voorrecht. Onze voorouders hebben hiervoor gevochten. Het is de enige manier om je stem te laten tellen. Politiek kan best iedereen interesseren. Op federaal vlak zijn partijprogramma's belangrijk, op gemeentelijk vlak denk ik dat personen de bovenhand krijgen.”

Stemmen is nuttig

Kris Deschouwer legt uit waarom we moeten gaan stemmen op 14 oktober

Democratie is erg belangrijk. Het woord komt van het Grieks en betekent dat het volk regeert. Maar soms moeten we er wat voor over hebben. Om te kunnen heersen hebben we op 14 oktober allemaal een moment in onze agenda gereserveerd om in volle overtuiging naar het stemlokaal te marcheren. In volle overtuiging... Ja, want de lokale verkiezingen gaan over onze toekomst. De gemeente houdt zich immers bezig met onder andere kinderopvang, huisvesting, politie en brandweer, sociale en culturele evenementen enzovoort. Klinkt belangrijk, toch? Of denk je dat je stem slechts een druppel op een hete plaat is? En vraag je je af wat er uiteindelijk nog overeind zal blijven van al die verkiezingsbeloften? Politicoloog Kris Deschouwer (VUB) spoort ons aan om te (blijven) geloven in het stemhokje.

foto: © Stefan Dewickere

Kris Deschouwer

Sarah Van Gaens - cartoons: Lectrr

Stemmen is... belangrijk

Waarom zouden we gaan stemmen?

Alleen tijdens verkiezingen laat iedereen zijn of haar stem horen. Er zijn weliswaar veel andere manieren om deel te nemen aan het beleid of om te reageren, maar in die gevallen spreken vooral de hogeschoolden, zij die belangstelling hebben voor politiek, meer mogelijkheden hebben om actie te voeren, in debat te treden enzovoort. Verkiezingen en referenda (*nvdr: volksstemmingen*) zijn ook de enige instrumenten waarbij iedereen een even grote stem krijgt, al is deze ongehooflijk klein. Bovendien zijn ze belangrijk omdat op deze momenten wordt aangeduid wie in naam van de bevolking zés jaar lang de gemeente zal besturen. Tot slot vormen verkiezingen de basis van een democratie, hoewel er daarnaast nog veel meer nodig is. Respect voor de rechten van de mens bijvoorbeeld, en de mogelijkheid om tussen de verkiezingen het beleid bij te sturen.

Wie niet overtuigd is

Begrijp je dan dat er toch mensen zijn die op zondag niet graag uit hun bed komen om te gaan stemmen?

Eén stem heeft geen enkel effect op de uitslag. Het is dus een zeer rationele beslissing om niet te gaan stemmen. Maar als niemand stemt, kan er ook niet bestuurd worden. En als je achteraf wil klagen over de richting die het beleid uitgaat, dan moet je wel eerst gestemd hebben. Het minste wat je kan doen is dus eens om de zes jaar - voor de gemeenteraadsverkiezingen - een uurtje vrijmaken om na te denken en dan nog eens een uurtje om te gaan stemmen.

Wat zijn de belangrijkste redenen waarom mensen niet of niet graag gaan stemmen?

Een gevoel van machteloosheid speelt een beetje mee. En het feit dat die ene stem niet

zoveel uitmaakt, betekent dat de inspanning die je ervoor moet leveren heel gemakkelijk in competitie komt met leukere dingen. Dat het beleid toch niet veel keuzes kan maken is een argument dat meer en meer geldt voor nationale verkiezingen, omdat de impact van de Europese Unie enorm is gestegen. Ik kan begrijpen dat mensen vinden dat onze regering toch alleen maar moet doen wat de Europese Commissie zegt. En die is niet verkozen. Maar bij gemeenteraadsverkiezingen geldt die redenering niet. Gemeenten nemen dan ook geen hele grote beslissingen maar regelen heel concrete dingen die te maken hebben met, onder andere, kinderopvang, ruimtelijke ordening, milieu enzovoort. Er is een duidelijke inzet.

Welke groepen haken het snelste af bij verkiezingen?

Als je de opkomstplicht zou afschaffen, dan weten we dat het vooral de laaggeschoolden, de jongsten en de oudsten zijn die niet meer zouden stemmen. Er zouden ook iets meer vrouwen wegblijven dan mannen.

“

Als je achteraf wil klagen over de richting die het beleid uitgaat, dan moet je wel eerst gestemd hebben.

”

Het is eigen aan een democratie dat men te veel belooft.

Hoe kunnen deze mensen ook nu gestimuleerd worden om te gaan stemmen?

Jongeren kunnen we motiveren door ze goed te scholen en informatie te geven. Dat gebeurt ook wel. Zo heeft het Vlaams Parlement *De kracht van je stem* opgezet, een educatief project dat lespakketten en educatief materiaal rond 'democratie' aanbiedt aan leerkrachten en leerlingen. Ook bestaan er informatiepakketten, simulaties van verkiezingen enzovoort.

Kan het thema 'verkiezingen' behandeld worden binnen de schoolmuren?

Verkiezingen en democratie kunnen aan bod komen in het vak geschiedenis, aardrijkskunde en zelfs wiskunde. Het verdelen van zetels, dat zijn toch gewoon breuken? Maar als er verkiezingen aankomen, moeten scholen wel extra activiteiten opzetten. Een proefverkiezing is een goed voorbeeld. Jongeren moeten immers leren stemmen. Uit onderzoek blijkt bovendien dat als mensen beginnen te stemmen, ze het ook blijven doen. Daarom is de opkomstplicht ook zo belangrijk. Zij die niet gaan stemmen zijn zij die in een heel vroege fase gezegd hebben dat het niets voor hen is en dat ze het nut er niet van inzien. Als oudere mensen niet

meer gaan stemmen, dan is daar echter niet veel aan te doen. Bij hen gaat het meestal om fysieke of medische redenen, of ze hebben het gevoel dat ze hun zeg al hebben kunnen doen.

Kan er iets beter?

Is een tekort aan politieke kennis ook een reden waarom mensen niet of niet graag gaan stemmen?

Dat is een argument dat veel minder een rol speelt bij gemeenteraadsverkiezingen. De gemeentelijke beslissingen zijn veel minder ingewikkeld dan de nationale en internationale politiek. Meestal gaat het om heel concrete zaken waarbij iedereen voor of tegen kan zijn. Bij de nationale discussie over de aanpassing van de index daarentegen, is het veel minder duidelijk wie daar enig effect van zal ondervinden, wanneer en hoe.

Er wordt vaak gezegd dat politici meer beloven dan ze doen. Kan hier iets aan gedaan worden?

Dat is een gevolg van het feit dat onze politiek democratisch is. Tijdens verkiezingen is er dus competitie. Daarom beloven politici meer dan ze kunnen geven en zijn ze geneigd om meer over de goede dingen dan over de slechte dingen te vertellen. Dat kan je vermijden door geen competitie meer te hebben, maar dan heb je een dictatuur. Het is dus eigen aan een democratie dat men te veel belooft.

Hoe kan de kiezer dat doorprikken en aan juiste informatie geraken?

Gemeentelijke begrotingen en rekeningen zijn openbaar. Die cijfers lezen echter wat moeilijk, je kan de politici dus ook gewoon bevragen. Daar zijn de debatten voor. Het gemeentebestuur heeft overigens de plicht om transparant en open te communiceren. Het moet zeggen hoe de begroting eruitziet, welke praktische en financiële mogelijkheden er zijn enzovoort. Als het bestuur dat niet doet, dan moet de oppositie die taak op zich nemen.

Enkele politici stelden reeds voor om de verkiezingsprogramma's te laten controleren op hun financiële impact.

Je kan inderdaad aan een planbureau of een universiteit vragen om plannen te becijferen zodat het duidelijk wordt wanneer een partij voorstellen doet waarbij ze de gemeentelijke budgetten fors overschrijdt.

In grotere steden kent niet iedereen alle kandidaten die op de kieslijsten staan. Vaak zijn hun plannen voor de stad ook niet terug te vinden op, bijvoorbeeld, het internet. Kan dat niet wat transparanter?

We hebben een systeem waarbij een partij of een kartel een kieslijst presenteert. De programma's van die lijsten worden bekendgemaakt. Wie er op een lijst staat, sluit zich logischerwijs aan bij het programma van zijn of haar lijst. Die kieslijsten zijn dus een vereenvoudiging van de verschillende visies binnen een partij of kartel.

We kunnen ook op personen stemmen.

Ja, de standpunten van personen op de kieslijsten kunnen ook bekendgemaakt worden. Als elke partij dertig dagen voor de verkiezingen zegt wat haar programma is en voor elk van de kandidaten duidelijk maakt wie ze zijn en waarvoor ze staan, dan heb je als burger alle informatie.

Je zei daarnet dat de politici in naam van het volk besturen. Toch zegt men soms dat politici enkel uit zijn op macht. Wat klopt daarvan?

Politici zijn mensen zoals jij en ik, en wij vinden macht inderdaad aangenaam. Maar wat vele politici ook kenmerkt, is dat zij heel stevige overtuigingen hebben. Macht is nodig om die overtuigingen te realiseren. Verkiezingen dienen om een bestuur aan te duiden dat macht heeft. Als je verkiezingen organiseert voor politici die geen macht hebben, dan organiseer je ze beter niet.

Op het moment van de verkiezingen kiezen we voor één partijprogramma, ook al gaan we er misschien niet hele-

maal mee akkoord. Wat vind je van het idee om op het stembiljet ook een aantal belangrijke voorstellen te zetten, waar de kiezer dan over kan oordelen?

Een eventuele oplossing zou zijn – maar dat kan bij ons wettelijk niet – om op de dag van de verkiezingen ook een aantal gemeentelijke referenda te organiseren over concrete projecten. Maar die volksstemmingen hebben dan weer het nadeel dat de burger alleen maar 'ja' of 'neen' kan zeggen. Nuance is onmogelijk.

Nuance is ook onmogelijk als we op een lijst stemmen.

Een stem voor een lijst is een stem voor een brede visie over allerlei aspecten van de samenleving. Maar uiteraard kan niemand achter alle standpunten staan. Dat maakt verkiezingen – net als andere keuzes – een beetje frustrerend.

Mogen we stellen dat je best tevreden bent over de manier waarop het nu allemaal gebeurt?

Op gemeentelijk niveau zeker, ja. Ik heb meer twijfels over de evolutie van de democratie op het hogere niveau.

Als de hele gemeente stemt, klinkt het volk.

Sexy

Heb je nog een tip om politiek en stemmen sexier te maken?

Ik weet niet of stemmen sexy moet zijn, het is vooral heel belangrijk. Wie aan de kant gaat staan, laat zijn kans schieten om een woordje mee te spreken. Iedereen heeft maar een klein stemmetje, maar als de hele gemeente stemt, klinkt het volk. En als je tot dat volk wil behoren, dan moet je meedoen. Tenzij je er helemaal buiten wil staan. Maar dat is eigenlijk een illusie: niemand staat erbuiten. Zodra je de straat opgaat, wandel je op de stoep die is aangelegd met gemeentebelastingen, die ook bij jou worden opgehaald. Je kan er dus maar beter je zegje in proberen te hebben.

Verboden te stemmen

Groen, rood, blauw...? En welke politieker? Met de lokale verkiezingen in het vooruitzicht, breken veel Belgen hun hoofd over het bolletje dat ze straks moeten inkleuren. Maar wat als stemmen niet meer mag? Veroordeelden kunnen in ons land geschorst of uitgesloten worden van het kiesrecht. Hoe voelt het om te moeten zwijgen? We vroegen het enkele gedetineerden via een vragenlijstje, dit zijn hun antwoorden.

Julie Van Garsse

Jos:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Niet echt belangrijk. Ik vind het gewoon een recht voor alle mensen van vlees en bloed.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Ik ben het al gewoon, maar ik vind het verkeerd dat veroordeelden niet mogen stemmen. Niemand is perfect en het is niet omdat je in de gevangenis zit dat je daardoor niet meer bestaat. Je bent al je vrijheid kwijt en dan nog je stemrecht ook. Politiek is geen discriminatie!

* * *

Frans:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Niet! Maak van de stemplicht een stemrecht zoals in andere EU-landen het geval is.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Helemaal niet, politiek is overgewaardeerd. Eender wie je kiest, er verandert niets.

* * *

Sophie:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Zéér belangrijk! Onze voorouders hebben veel moeten doen om te mogen stemmen & zeker de vrouwen die nog langer hebben moeten strijden om dit recht te krijgen. Mensen die blanco stemmen staan er dikwijls niet bij stil dat hun stem dan naar de winnende partij gaat.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Ik heb als jongere altijd uitgekeken naar het moment dat ik mocht stemmen. Politiek is belangrijker dan sommigen denken. Dat ik nu niet mag gaan stemmen is jammer, maar wel begrijpelijk. Stel dat er in de gevangenis iemand zit die racistische moorden gepleegd heeft. Waarom zou je stemrecht geven aan een persoon die zelf niet kan uitmaken wat

goed of slecht is? Zijn of haar slachtoffers kunnen ook niet meer gaan stemmen! Aan de andere kant zijn veel gedetineerden wel in staat om helder te denken. Zij zouden wel mogen stemmen. Maar waar trek je de lijn? Moeten we weer een instantie oprichten die daarover moet beslissen? Nee, nu is de lijn duidelijk en wordt daar best niet te veel aan gesleuteld.

* * *

Fred:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Het is wel jammer dat mijn stem nu niet meer telt.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Erg.

* * *

Willy:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Niet. Wat haalt één stem uit als je niet weet op wie de anderen stemmen?

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Missen? Ik mis dit niet.
Ik mis alleen mijn familie.

* * *

Carine:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

De laatste keer was ik niet gaan stemmen omdat niemand ingrijpende veranderingen wilde doorvoeren, niemand wilde inzien dat we dringend van nul af aan moeten beginnen.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Of we stemmen of niet, alles blijft hetzelfde, niemand heeft moed of volharding. Buiten lopen er nog grotere misdadigers rond dan binnen. Op den duur zullen de mensen hun ogen opengaan.

* * *

Patrick:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Ik heb nog nooit gestemd en zal dat ook nooit doen. Die politieke bullshit trekt op niks, het enige dat telt voor die gasten is macht en geld! Ze maken de mensheid kapot met hun gezever.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Niet.

* * *

Jan:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Elke stem telt en iedereen heeft zijn mening. Alleen al om de extremen minder kans te

geven, vind ik het belangrijk om te stemmen. Ik ben geen schaap dat blindelings volgt. Dus als ik iets kan veranderen, doe ik dat ook.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Niet. Ik begrijp dat het gros van de gevangenen anarchisten en/of extremisten zijn en dat daarom dikwijls hun stemrecht wordt ontzegd. Toch vind ik wel dat we dat recht zouden moeten hebben. Vele gevangenen zouden niet stemmen indien het niet verplicht was. Ik wel.

* * *

Veerle:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Ik vond het vroeger belangrijker dan nu, de laatste jaren hebben we niet zo veel goede politiekers meer. Met de gemeenteraads-

verkiezingen komen er wel meerdere aan bod. Maar ik ben niet meer zo gemeentegebonden.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Ik mis het niet. Ik ben er al lang aan gewend om niet te mogen stemmen.

* * *

Bart:

Hoe belangrijk vond je het om vroeger te gaan stemmen?

Heel belangrijk. Het is de basis van de democratie. Geen stem uitbrengen is een aanfluiting van alles waarvoor onze ouders en grootouders gevochten hebben. Niet stemmen is zich akkoord verklaren met het huidige beleid. Iemand die niet stemt, heeft ook niet het recht om nadien te klagen over wat er misgaat in onze maatschappij.

Hoe hard mis je het feit dat je dit nu niet meer kan?

Het is een bijkomende straf die me als mens onteert.

* * *

De namen van de gedetineerden zijn fictief.

Wanneer mogen gedetineerden niet stemmen?

Tom Daems, docent criminologie en rechtssociologie aan de vakgroep Strafrecht en Criminologie (UGent): "Vroeger werd het kiesrecht van bepaalde veroordeelden automatisch ingeperkt. Zo was de uitsluiting bij criminele straffen levenslang. Bij correctionele straffen van 4 maanden tot 3 jaar bedroeg de ontzetting uit het kiesrecht 6 jaar, bij een correctionele straf van ten minste 3 jaar was dit 12 jaar. Via een wetswijziging van 14 april 2009 werd hier een mouw aan gepast. In een arrest van 14 december 2005 stelde het Belgische Grondwettelijk Hof immers dat de automatische schorsing van het kiesrecht na een strafrechtelijke veroordeling niet strookt met het Europese mensenrechtenverdrag. Nu kan de strafrechter de ontzetting uit het kiesrecht opleggen als bijkomende straf. Er is dus niet langer sprake van een automatisme. Die ontzetting kan voor een bepaalde duur zijn, of levenslang. De rechter oordeelt geval per geval of deze bijkomende straf aangewezen is en hoe lang die moet duren. Niet-definitief veroordeelden, dus ook personen in voorlopige hechtenis, blijven stemgerechtigd. Zij mogen hun stem uitbrengen via een volmacht."

Wij bedanken de deelnemende gedetineerden en de sociaal-culturele diensten van de gevangenis van Gent en Dendermonde, moreel consulent Jan Kuilman en de SMBG voor hun medewerking.

Wat doet de gemeente?

Van leefloof over fietspad tot zielenheil van de **inwoners**

Een speeltuin, met dank aan de gemeente.

“D

e gemeenten verzekeren een burgers nabije, democratische, transparante en doelmatige uitoefening van de gemeentelijke bevoegdheden. Ze betrekken de inwoners zo veel mogelijk bij het beleid en zorgen voor openheid van bestuur.” Zo schrijft het Gemeentedecreet voor. Maar welke concrete taken zitten verborgen achter deze mooi klinkende maar wollige intentieverklaring?

Wim Van Roy, coördinator De Wakkere Burger vzw

Het decreet van het Vlaams Parlement dat de werking van de lokale besturen regelt, verraaft maar weinig over hun precieze bevoegdheden. Dit Gemeentedecreet spreekt over taken die aan de gemeenten zijn ‘opgedragen door wetten en decreten’. Dat zijn uitvoeringsopdrachten van de Vlaamse of de federale overheid, zoals reispassen en rijbewijzen uitreiken, de burgerlijke stand bijhouden, pensioenaanvragen verwerken... Gemeenten hebben amper iets te vertellen over deze taken die hen door de hogere

overheden worden toevertrouwd, maar vormen zo wel het basisloket van de gehele overheid.

Daarnaast spreekt het Gemeentedecreet, alweer lekker hoogdravend, over een bijdrage “tot het welzijn van de burgers en tot de duurzame ontwikkeling van het gemeentelijk gebied” en over de bevoegdheid voor “aangelegenheden van gemeentelijk belang voor de verwezenlijking waarvan ze alle initiatieven kunnen nemen”. Maar een handige

opsomming van concrete taken voor dat vage begrip ‘gemeentelijk belang’, is nergens terug te vinden.

Lokale autonomie

Als bestuur dat dicht bij de burger staat, bepalen de gemeenten in hoge mate zelf wat nuttige ingrepen zijn voor de lokale samenleving. Zolang ‘hogere’ wetten of decreten niets opleggen of verbieden natuurlijk. De 308 Vlaamse gemeenten hoeven dus lang niet allemaal dezelfde prioriteiten te stellen. Zo in-

Veiligheid is historisch gezien misschien wel de belangrijkste opdracht van de gemeenten. Daar valt ook de brandweer onder.

vesteren sommige gemeenten met overtuiging in eigen gemeentelijk onderwijs, terwijl de buurgemeente haar scholen al lang heeft overgedragen aan andere onderwijsnetten. Of kiest gemeente X voor een heel eigen fietsbeleid terwijl in de naburige gemeente de auto nog altijd heer en meester is in het verkeer. En natuurlijk heeft ook Vlaanderen invloed op de lokale beleidskeuzes door subsidies te geven voor zijn eigen prioriteiten inzake milieu, sport en andere domeinen.

Veiligheid voor alles

Veiligheid is historisch gezien misschien wel de belangrijkste opdracht van de gemeenten. De eenzame veldwachter op de fiets is ondertussen vervangen door politiezones van meerdere gemeenten, maar veiligheid gaat ook over de brandweer, het sluiten van luidruchtige cafés, het verbieden van betogingen of het stoppen van onveilige activiteiten. De burgemeester heeft behoorlijk verregaande bevoegdheden op die domeinen, soms met negatieve gevolgen. Zo inspireerde de noodzakelijke afbraak van een wankele kerktoeren in Etterbeek een burgemeester uit een buurgemeente om een waardevol stuk bouwkundig erfgoed te slopen. Eens dit bouwsel 'onstabiel' werd verklaard, stond het niet langer in de weg van de meer lucratieve plannen die de burgemeester voor ogen had.

Vergeet het lokaal welzijnsbeleid niet

Op het terrein van het welzijnsbeleid verzet vooral het OCMW (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn) veel werk, maar ook dat is een volwaardig bestuur met politieke vertegenwoordigers verkozen door de gemeenteraad. De OCMW-voorzitter zetelt trouwens zelf in het nieuwe schepencollege. De taak van OCMW's gaat bovendien al lang veel verder dan het uitbetalen van leeflonen, de vroegere bestaansminima. OCMW-medewerkers doen ook aan budgetbeheer, opvang van asielzoekers, ondersteuning van ouderen...

Wat nog meer?

De gemeente kan ook - al dan niet in overleg met hogere overheden - beslissingen nemen over grondgebonden materies: waar mag gebouwd worden en waar kiezen we voor groen? Hoe pakken we verkeer en mobiliteit aan? Welke openbare werken krijgen voorrang?

Daarnaast gaat gemeentebestuur ook over economie. In kleine gemeenten betekent dat de middenstand, de landbouw, werkgelegenheid, nutsvoorzieningen (gas, water...) en openbare markten. In grotere steden en gemeenten komt daar nog industrie- en havenbeleid bij.

De spreekwoordelijk hardwerkende Vlaming verdient natuurlijk ook een aangename vrije tijd. Vergis je niet, ook daarbij spelen gemeenten een rol. Denk daarbij niet alleen aan de aanleg en het onderhoud van sport- en cultuurgebouwen, maar ook aan een beleid inzake erfgoed, verenigingsleven en educatie.

Tot het bittere einde

De gemeenten denken blijkbaar aan alles. In feite zorgen ze zelfs voor het zielenheil van hun inwoners. Ze draaien alleszins op voor de aardse kost daarvan. Een keizerlijk decreet van Napoleon uit 1809, waarvan de

hoofdlijnen nog steeds van kracht zijn, verplicht de gemeenten om een woning ter beschikking te stellen voor de bedienaars van de erediensten. De gemeenten zijn ook principieel verplicht om tussen te komen in investeringen en exploitatietekorten van de kerkfabrieken die de gebouwen, de goederen en de financiën beheren.

Toch blijkt niet alles tussen hemel en aarde regelbaar op lokaal niveau. Zo kloppen burgers wel eens aan bij lokale beleidsmakers omdat de busverbindingen niet ideaal zijn of omdat alweer een postkantoor sluit in hun wijk. Jammer maar helaas, daarop heeft de gemeente een pak minder invloed. Haar zeg blijft dan beperkt tot een dwingende maar beleefde smeekbede op officieel briefpapier... Of goede contacten in Brussel natuurlijk.

De Wakkere Burger

De Wakkere Burger vzw is een beweging die de participatie van burgers aan het beleid stimuleert. Met campagnes, adviezen, begeleiding en vormingsactiviteiten proberen we een nieuw publiek te bereiken en de bestaande participanten te ondersteunen.

Meer info: www.dewakkereburger.be

Zo kom je in de gemeenteraad

Vier politici trakteren ons op een blik achter de schermen bij de lijstvorming in Gent

Siegfried Bracke, lijsttrekker voor N-VA in Gent.

Mick Daman, voorzitter Open Vld Gent.

Daniël Termont, burgemeester van Gent en lijsttrekker voor het kartel sp.a-Groen.

Veli Yüksel, lijsttrekker voor CD&V in Gent.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen legt elke partij of kartel een lijst voor met kandidaten voor wie we kunnen stemmen. Maar hoe bepaalt deze partij of dat kartel wie er op deze lijst mag staan, en in welke volgorde? We trokken naar Gent en vroegen het aan vier insiders. Siegfried Bracke is ondervoorzitter van de Kamer en lijsttrekker voor N-VA, Mick Daman kennen we als voorzitter van Open Vld Gent, Daniël Termont is burgemeester van Gent en lijsttrekker voor het kartel sp.a-Groen en Vlaams volksvertegenwoordiger Veli Yüksel trekt de lijst voor CD&V.

Veerle Cannoot

Bij de eerste tien kandidaten hebben we moeten schuiven en dan zijn mensen soms een beetje misnoegd. Veli Yüksel

De technische procedure om een lijst te vormen is bij de vier partijen vrij gelijklopend. Vier à zes mensen, een soort lijstvormingscomité, doen een voorstel en dat moet uiteindelijk door de leden van de partij goedgekeurd worden. Daarvoor moet een partij- of afdelingsbestuur al één of meer tussentijdse goedkeuringen geven, maar de leden hebben uiteindelijk het laatste woord.

De lijsttrekker maakt altijd deel uit van het lijstvormingscomité en speelt dus een belangrijke rol, maar er is geen sprake van dat hij in zijn eentje beslist wie wel of niet op de lijst komt. Bij Open Vld is de procedure in principe overal dezelfde. Bij de andere partijen beslissen de lokale afdelingen zelf hoe ze te werk gaan om hun lijst samen te stellen.

De jacht op de kandidaat

De zwaarste taak rust dus op de schouders van de mensen die deel uitmaken van het lijstvormingscomité. Zij moeten op zoek gaan naar geschikte kandidaten. Daarbij moeten ze een aantal mensen die staan te springen om een plaatsje teleurstellen en de uiteindelijke kandidaten een plaats op de lijst bezorgen. Het maken van die puzzel biedt slechts één zekerheid: niet iedereen zal even gelukkig zijn met het resultaat.

Voor de sp.a in Gent was het deze keer een extra zware dobber, want door het kartel met Groen krijgen slecht 35 sp.a'ers een plaats

op de lijst, in plaats van 51. “Voor sommige mensen ligt het moeilijk dat ze er niet bij zijn”, geeft Daniël Termont toe. “Zij zeggen: ‘Ik ben al zoveel jaar lid van de partij, ik span mij in voor de partij en mij willen ze niet. Maar ze nemen wel iemand die zelfs geen lid is van de partij.’. Dat lijkt een luxeprobleem, maar het is vooral een menselijk probleem, omdat wij 109 kandidaten hadden en tegen velen moesten zeggen dat ze niet op de lijst stonden. Maar de samenwerking met Groen is in alle openheid verlopen. We hebben op voorhand overlegd welke plaatsen voor Groen en welke voor sp.a zijn en verder was de afspraak dat we elkaar zouden informeren. Dat ging zeer vlot. Zij kennen onze gevoeligheden en wij die van hen.”

Diversiteit, een must

Dat een lijst een weergave moet zijn van de Gentse bevolking, daar zijn ze het allemaal over eens. Siegfried Bracke verwijst naar de man-vrouwverhouding als meest fundamentele punt. “Ik wou van meet af aan meer vrouwen dan mannen. Eentje, want meer kan niet, maar ik vond dat symbolisch belangrijk.” Al lag de echte uitdaging voor de samenstelling van een diverse N-VA-lijst op een ander terrein. “Die lijst moet ook gekleurd zijn, want de stad is gekleurd. Dat is niet gemakkelijk voor een partij als de onze waarvan gezegd wordt: ‘Is dat niet een lightversie van het Vlaams Belang?’. Je moet er tijd en boterhammen insteken om aan die

mensen uit te leggen waarvoor je staat en wie je bent. Want de N-VA intrigeert hen wel. Zij lezen ook wat in de peilingen staat. Toen de partijtop in de aanloop naar de verkiezingen Gent aandeed, was een van de drukst bezochte bijeenkomsten die in de buurt van de Sleepstraat. Mensen kwamen echt kijken, luisteren en zeggen waar ze mee zaten.”

Ook voor CD&V bleek het niet eenvoudig om de gewenste diversiteit te realiseren. Veli Yüksel wilde met een lijst op de proppen komen die verjonging en vernieuwing uitstraalt. Daarom staan er bij de eerste vijftien kandidaten ook heel wat mensen die jonger dan 35 zijn en ook de komende jaren de partij mee op de kaart kunnen zetten. “Je zet niet zomaar de eerste de beste op de lijst”, zegt Yüksel. “Je moet rekening houden met profiel, achterban en de dingen waarmee die persoon geassocieerd wordt. Jonge vrouwen, mensen met kinderen of een druk professioneel leven zijn moeilijk te strikken. Die hebben momenteel andere prioriteiten.”

“Open Vld kon in Gent toch op flink wat belangstelling rekenen”, vertelt Mick Daman. “We kregen veel spontane kandidaturen en we zijn ook zelf naar een aantal mensen gestapt nadat we het signaal kregen dat er interesse was om mee te werken aan ons project. De belangrijkste criteria voor ons zijn inhoud, overtuiging en motivatie.”

“

Bij gemeenteraadsverkiezingen kan je eigenlijk niet zeggen dat iemand op een onverkiesbare plaats staat. Daniël Termont

”

De eerste keer van Daniël Termont

Daniël Termont, de burgemeester van Gent, zit al het langst in de Gentse politiek en herinnert zich nog levendig de eerste keer dat hij op een lijst stond. “Dat was in 1976, juist voordat tien randgemeenten van Gent deel gingen uitmaken van de stad Gent. Ik was van Mariakerke en zat al een paar jaar in het partijbestuur van de BSP (nvdr: de Belgische Socialistische Partij, in 1978 opgesplitst in de Nederlandstalige SP (nu sp.a) en de Franstalige PS). Er moest een geografische spreiding zijn, met vertegenwoordigers uit elke deelgemeente. Ik stond op de vijftiende plaats van de 51 of 53, denk ik. Met 511 voorkeurstemmen was ik toen de zevende verkozenen voor de BSP. Dus ik zit hier al sinds januari 1977!”

De strijd om de plaats

“Mensen die ambitie hebben, willen altijd zo hoog mogelijk staan en zij willen ook als politicus of politica in spe een mandaat krijgen van de kiezer”, weet Yüksel. “Bij de eerste tien kandidaten hebben we hier en daar wat moeten schuiven en dan voel je dat mensen soms een beetje misnoegd zijn. Daarom proberen we onze keuze ook te beargumenteren. Dat is zeer belangrijk. Je moet kunnen zeggen waarom iemand op die plaats staat. Zomaar zeggen: ‘Wij vinden dat!’, ik vind dat niet correct.”

Dus niet iedereen kan de plaats krijgen die zijn of haar hart begeert: de hoogste. Al vindt Termont dat het belang van die plaats bij de gemeenteraadsverkiezingen ook relativerend moet worden. “Bij gemeenteraadsverkiezingen kan je eigenlijk niet

zeggen dat iemand op een onverkiesbare plaats staat. Ik durf van niemand op onze lijst te zeggen dat die niet kan verkozen geraken. Van niemand! En natuurlijk, hoe meer stemmen, hoe groter de kans om verkozen te zijn. ‘t Zal er dus op aankomen om veel voorkeurstemmen te halen.”

Bracke heeft tijdens zijn eerste ervaring met het samenstellen van een lokale lijst dan weer ervaren dat de individuele strijd om een plaats niet zo nijpend is. Of toch niet bij N-VA. “Zo een lijst samenstellen is vooral een zeer menselijk proces, want het is niet evident om bijvoorbeeld op plaats 34 te staan op een lijst van 51 plaatsen. Het is een vorm van coming-out. Maar als je 51 namen moet invullen, dan weten mensen ook wel dat er geen 51 verkozenen zullen zijn. Dan speelt het groepsgevoel in de partij.”

Wie krijgt de zetels bij gemeenteraadsverkiezingen?

Meestal staan er meer kandidaten op de lijst dan er zetels te verdelen zijn voor die lijst. Dan wordt op basis van het aantal voorkeurstemmen en de over te dragen lijststemmen bepaald wie uiteindelijk verkozen is en dus een zetel in de wacht sleept. Een

voorkeurstem is een stem voor een bepaalde kandidaat van een partij. Een lijststem is een stem voor een partij, maar duidt geen specifieke kandidaat aan.

DE THEORIE

Stap 1: het verkiesbaarheidscijfer bepalen

Het verkiesbaarheidscijfer = hoeveel stemmen een kandidaat nodig heeft om verkozen te geraken.

Dat verkiesbaarheidscijfer is afhankelijk van het aantal geldige stembiljetten voor de lijst (alle biljetten waarop een geldige stem is uitgebracht, hetzij een lijststem, hetzij een voorkeurstem op een of meerdere kandidaten) en het aantal zetels dat de lijst in de wacht heeft gesleept.

$(\text{aantal geldige stembiljetten}) \times (\text{aantal behaalde zetels}) / (\text{aantal behaalde zetels} + 1)$

Stap 2: 'de pot' bepalen = over te dragen lijststemmen

De pot wordt bepaald door het aantal stembiljetten met een lijststem en het aantal zetels dat de lijst in de wacht heeft gesleept.

$(\text{aantal stembiljetten met lijststem}) \times (\text{aantal behaalde zetels}) / 3$

Stap 3: verdelen van de pot

De pot wordt verdeeld over de kandidaten op de lijst, in volgorde van hun plaats op de lijst en voor zover zij onvoldoende voorkeurstemmen behaald hebben om het verkiesbaarheidscijfer te halen.

Dit gaat door tot de pot leeg is.

Stap 4: de verkozenen aanwijzen

De zetels worden verdeeld over de kandidaten op de lijst, in volgorde van hun stemmenaantal na verdeling van de pot. Bij gelijk stemmenaantal telt de hoogste plaats op de lijst.

Stap 5: de opvolgers aanwijzen

De plaatsen van de opvolgers worden verdeeld over de overblijvende kandidaten op de lijst, in volgorde van hun stemmenaantal na verdeling van de pot. Bij gelijk stemmenaantal telt de hoogste plaats op de lijst.

DE PRAKTIJK

De (fictieve) lijst deMens.nu kreeg 3.200 geldige stembiljetten en sleepte 3 zetels in de wacht.

De (fictieve) kandidaten + voorkeurstemmen zijn:

1. Behendige Big: 2.403	4. Sluwe Spin: 514
2. Schalkse Salamander: 2.314	5. Rappe Rat: 302
3. Verleidelijk Veulen: 1.879	6. Koene Kikker: 63

Verkiesbaarheidscijfer = 2.400
 $= (3.200 \times 3) / 4$

De lijst deMens.nu kreeg 721 lijststemmen en sleepte 3 zetels in de wacht.

De pot van de lijst deMens.nu bevat dus 721 over te dragen stemmen.

$= (721 \times 3) / 3$

Behendige Big heeft met 2.403 voorkeurstemmen meer behaald dan het verkiesbaarheidscijfer en heeft geen stemmen uit de pot nodig. **Schalkse Salamander** krijgt 86 stemmen uit de pot om het verkiesbaarheidscijfer te halen. **Verleidelijk Veulen** krijgt 521 stemmen uit de pot om het verkiesbaarheidscijfer te halen. **Sluwe Spin** zou 1.886 stemmen uit de pot moeten krijgen, maar er zijn er nog maar 114 over. Hij geraakt daarmee aan 2.000 stemmen, te weinig om het verkiesbaarheidscijfer te halen. **Rappe Rat** en **Koene Kikker** kunnen niet meer genieten van de pot en halen het verkiesbaarheidscijfer niet.

De verkozenen van de lijst deMens.nu:

1. Behendige Big	(2.403 stemmen)
2. Schalkse Salamander	(2.400 stemmen)
3. Verleidelijk Veulen	(2.400 stemmen)

De opvolgers van de lijst deMens.nu:

Sluwe Spin: eerste opvolger	(2.000 stemmen)
Rappe Rat: tweede opvolger	(302 stemmen)
Koene Kikker: derde opvolger	(63 stemmen)

foto: © domaidh_sidhe

Piraten strijden tegen internetcensuur, net zoals hacktivisten, maar dan via de politiek.

Piratenpartij meert aan in België

Jonge politieke beweging pleit voor nieuwe vorm van democratie

N

Na succesvolle doortochten in Zweden, Duitsland en het Europees Parlement maakt de piratenpartij nu ook haar opwachting in België. Wat in 2006 begon als een strijd voor de hervorming van het copyright en intellectuele eigendomsrechten is intussen uitgegroeid tot een project dat de democratie nieuw leven wil inblazen. De enterhaken zijn vervangen door klavieren, de kanonnen door computers. Maar maakt de partij ook effectief kans om de stem van de burger weg te kapen? De Antwerpse *crew captain* Koen De Voegt loodst ons door het ideeëngoed van de piraten van de 21ste eeuw.

Olivier Beys

Wij willen dat iedereen op elk moment kan stemmen over eender welk onderwerp, zonder verplichting. Koen De Voegt

Koen De Voegt (32) is nog maar een jaar aangesloten bij de Belgische Piratenpartij (BPP), maar het gaat hard. Zelfs met steun van internationale collega's is het alle hens aan dek om de lijsten vol te krijgen, een organisatie op poten te zetten en standpunten te bepalen. Enthousiast vertelt hij over het internet, het monopolie van platenmaatschappijen en opensourcesoftware, software waarvan de code beschikbaar wordt gesteld zodat anderen deze kunnen gebruiken en verbeteren. Deze sleutelementen hebben bijgedragen tot de vorming van de partij, die aanvankelijk streed voor wat de platenmaatschappijen 'digitale piraterij' noemen: het onbeperkt delen van informatie en vooral muziek. Delen is een vrijheid en een manier om creativiteit te stimuleren voor de 'piraten' - die de beschuldiging gebruiken als een geuzennaam -, maar diefstal voor de platenmaatschappijen, met name van hun distributierecht. Als computerwetenschapper past De Voegt perfect bij het clichébeeld van de piraat, al zegt hij dat "het profiel van onze leden intussen toch heel divers is geworden".

Liquid democracy

Naast vrijheid van informatie is een meer directe vorm van democratie essentieel voor de piratenpartij, die hierdoor meesurft op een golf die wereldwijd de politiek overspoelt. De roep naar directe participatie van de burger in het beleid groeit zienderogen.

Uit onderzoek van het Instituut Samenleving en Technologie (IST) rond 'e-democratie' in Vlaanderen (2009) blijkt dat ruim 63 procent van de burgers vindt dat "de burger te weinig invloed heeft op het beleid". Bovendien denkt 55 procent dat "meer aandacht schenken aan participatie geen zin heeft, omdat er toch geen rekening wordt gehouden met de mening van de burger".

Als reactie rijzen burgerbewegingen als padenstoelen uit de grond. Ze delen het anti-establishmentgevoel en het burgeractivisme, maar ook de belangstelling voor sociale media. Voorbeelden zijn de protestbewegingen Occupy Wall Street en de indignados, en dichterbij huis de burgertop G1000. In dat rijtje past ook de piratenpartij, al ligt haar koers meer in het vaarwater van de klassieke politiek. Niet om de andere partijen te imiteren maar net om hun model radicaal te veranderen. De Voegt: "We leven nu in een representatieve democratie: we stemmen elke 4 of 6 jaar op iemand die onze belangen verdedigt. In die tussenperiode heeft de burger nul controle op wat er gebeurt. Wij willen dat iedereen op elk moment kan stemmen over eender welk onderwerp, zonder verplichting. Ik ben niet thuis in onderwijs, maar ik ken wel iemand die er veel over weet. In ons systeem kan ik voor dit thema mijn stem doorgeven aan die persoon. Op elk moment kan ik echter mijn steun intrekken, als ik zie dat degene die mijn stem uiteindelijk heeft

gekregen zijn werk niet goed doet. We noemen het *liquid democracy*, een ideale mengvorm tussen directe en representatieve democratie."

Om zo'n complex systeem in te voeren hebben de piraten geput uit de mogelijkheden die computers bieden. De Voegt: "We maken gebruik van een doordacht online-instrument: *LiquidFeedback*. Elk lid kan op dat platform voorstellen plaatsen. Daar mogen anderen op reageren en tegenvoorstellen of amendementen indienen. Afhankelijk van het onderwerp moet je een bepaald percentage aan steun verwerven. Helemaal op het einde worden de voorstellen gestemd op een partijdag."

Links of rechts?

De piraten presenteren zich als een burgerrechtenpartij die directe inspraak, een transparante overheid, vrijheid van informatie en privacy hoog in het vaandel voert. Maar het blijft koffiedik kijken waar ze zich situeren in het politieke landschap. Na de opmerkelijke uitslag van de Duitse piraten in Berlijn vorig jaar, waar ze 8,9 procent haalden, bekende de afdelingsvoorzitter Gerhard Anger alvast kleur: "We zijn nu de grootste liberale partij in Berlijn!". De Voegt: "We vermijden kost wat kost om ons links of rechts te profileren. Zo namen we al mensen op van Groen, N-VA, Vivant, Spirit en SLP. De kern van onze ploeg bestaat wel uit nieuwe mensen. Ei-

Het logo van de piratenpartij. "Sharing is caring", luidt haar credo.

genlijk willen we de partijgrenzen doorbreken. In een representatieve democratie maakt men beslissingen via politieke spelletjes en koehandels. Via het systeem van *liquid democracy* wordt dat veel moeilijker, zo niet onmogelijk."

Herrieschoppers en fraude

Niet iedereen staat echter te springen om de komst van deze moderne beeldenstormers. In Duitsland bestond de buit vooral uit groene stemmers. Daarop hebben de groenen in het Europees Parlement de twee piraten opgenomen binnen hun eigen fractie. Uit het onderzoek van het IST blijkt ook dat politici zelf weinig animo voelen om zich te wagen aan e-democratie. Internet is echter een belangrijk werkinstrument voor de piraten. Politici vrezen het gebrek aan een serieuze debat, maar ook fraude en manipulatie op internet. De Voegt: "In onze onlinediscussielijsten komen we ook mensen tegen wiens argumenten haaks staan op onze ideologie, en die daar vrij ver in gaan. Maar herrieschoppers worden na verloop van tijd genegeerd. In het systeem van *LiquidFeedback* zit bovendien een filter. Iedereen kan een voorstel doen, maar moet een minimale drempel aan steun binnenhalen. Voordeel is dat er geen 'commissie' bestaat die een oordeel velt. De groep beslist."

"Wat fraude betreft, denk ik dat er meer misbruik mogelijk is in klassieke systemen. Wij

gebruiken opensourcesoftware. Dat betekent dat iedereen de code kan controleren om te zien of alles correct verloopt. Omdat alle tussentijdse resultaten ook bekend zijn, kan iedereen bovendien narekenen of de cijfers kloppen. Dat gezegd zijnde is fraude onmogelijk uit te sluiten, in welk systeem dan ook."

Online-inburgering

Zowel in Zweden als Duitsland krijgen de piraten steun van een nieuwe lichte jongestemmers. Hun roots in het internet en het vrij uitwisselen van bestanden is daar niet vreemd aan. De oudere garde lijkt echter minder overtuigd. Ongeveer de helft van de zestigplussers in België heeft zelfs geen computer of internettoegang. In het licht van de vergrijzing dreigt zo de uitsluiting van een aanzienlijk deel van de bevolking. De Voegt: "Er is zoveel mogelijk op het internet, gaande van informatie ontsluiten tot overheidsdiensten aanbieden via e-loketten. Tegelijk is internet duur in België. Naar analogie met gratis elektriciteit als je krap bij kas zit, is gratis basistoegang dus een be-

langrijk punt. Niet alleen ouderen, maar ook andere kansarme groepen zoals allochtone vrouwen kunnen sociaal geïsoleerd raken. We stellen voor om die groepen een soort 'online-inburgeringscursus' aan te bieden."

"In elk geval biedt ons systeem meer inspraak dan de traditionele systemen. Ben je al eens naar voorstellingen van openbare werken geweest? Op een dag – meestal tijdens de week – komt een stadsingenieur aan een tiental bejaarden uitleggen waarom zijn plan zo fantastisch is, waarna hun opmerkingen compleet genegeerd worden. Zelfs als burgers een referendum afdwingen zoals bij de Lange Wapperbrug (*nvdr: een onderdeel van de Oosterweelverbinding, het project voor het sluiten van de Antwerpse ring*), is het niet eens bindend. Dat is gewoon verkeerd. Men zou net naar alle mensen moeten luisteren."

Meer info?

Lees het dossier van het IST over e-democratie in Vlaanderen:
VLAAMS INSTITUUT VOOR WETENSCHAPPELIJK EN TECHNOLOGISCH ASPECTENONDERZOEK (viWTA) (2009). E-democratie in Vlaanderen. Houdingen en opinies ten aanzien van e-democratie in Vlaanderen. viWTA Dossier nr. 9, opgehaald op www.samenlevingentechnologie.be onder 'publicaties'.

Politici over levens- beschouwing in de gemeente

Welke rol spelen levensbeschouwingen in het lokale beleid? We stelden drie vragen over de kwestie aan vijf bekende politici die zich kandidaat gesteld hebben voor de gemeenteraad in hun stad of gemeente. Aan het woord: Siegfried Bracke (N-VA, Gent), Herman De Croo (Open Vld, Brakel), Wouter De Vriendt (Groen, Oostende), Renaat Landuyt (sp.a, Brugge), Servais Verherstraeten (CD&V, Mol).

Sarah Van Gaens

foto © Eugene Hertoghe

Siegfried Bracke
N-VA, Gent

Herman De Croo
Open Vld, Brakel

Wouter De Vriendt
Groen, Oostende

Renaat Landuyt
sp.a, Brugge

Servais Verherstraeten
CD&V, Mol

foto © FOD Kanselarij van de Eerste Minister

Siegfried Bracke:
"Gemeenten moeten
de wederzijdse tole-
rantie verzekeren."

1

Moeten de over- heidsgebouwen er levensbeschouwe- lijk neutraal uitzien?

• **Bracke:** "Voor de N-VA staat de neutraliteit van de overheid voorop: te allen tijde moet de schijn van partijdigheid vermeden worden. Overheidsgebouwen en ambtenaren die rechtstreeks in contact komen met de burger moeten die neutraliteit weerspiegelen."

• **De Croo:** "Zo neutraal mogelijk. Op en in de gemeentelijke gebouwen zijn er in Brakel geen religieuze symbolen. Op begraafplaatsen kunnen er misschien religieuze symbolen aangebracht zijn. Maar als zij daar al decennia aanwezig zijn, dan zou ik ze niet weghalen."

• **De Vriendt:** "Een overheids- of gerechtsgebouw hoort levensbeschouwelijke neutraliteit uit te stralen. Kruisjes of fakkels aan de muren zijn dan ook uitgesloten."

• **Landuyt:** "Overheidsgebouwen moeten er per definitie levensbeschouwelijk neutraal uitzien. Diegenen die er werken overigens ook, al neem ik er persoonlijk geen aanstoot aan. Het is belangrijk dat personen tijdens het uitoefenen van hun functie en gebouwen die de overheid 'vertegenwoordigen' geen toon zetten inzake levensbeschouwing."

• **Verherstraeten:** "Hoewel er in België geen wetgeving over bestaat, is er een consensus dat er geen levensbeschouwelijke voorkeur mag blijken uit de inrichting van de overheidsgebouwen. Mijs inziens moeten ze de indruk van neutraliteit wekken, maar mogen religieuze symbolen wel aanwezig zijn in de rest van de publieke ruimte."

2

Is er een rol weggelegd voor de gemeente om een interlevensbeschouwelijke dialogo te organiseren?

• **Bracke:** "Het multiculturele Vlaanderen is een feit. Er zijn Vlamingen van de meest diverse pluimage, elk met hun eigen achtergrond en overtuiging. Levensbeschouwing is een privéaangelegenheid, maar met gevolgen voor de publieke ruimte. Gemeenten moeten daarin een regierol spelen en de wederzijdse tolerantie verzekeren. Dialoog is essentieel, maar het initiatief daarvoor ligt bij de gemeenschap, niet bij de overheid."

• **De Croo:** "In Brakel is er geen vraag naar het organiseren van een interlevensbeschouwelijke dialoog. Er zijn immers geen conflicten. Brakel telt vooral veel vrijzinnigen en min of meer praktiserende rooms-katholieken. Daarnaast zijn er enkele protestan-

ten, evangelische christenen en moslims. Mocht er een probleem zijn, dan ben ik als burgemeester zeker bereid om daar positief op te reageren."

• **De Vriendt:** "Een dialoog tussen overtuigingen en religies bevordert het wederzijds begrip en de integratie van verschillende gemeenschappen in onze samenleving. Gezien de actuele uitdagingen in veel van onze steden is dit geen overbodige luxe. De gemeente heeft hierin een opdracht, echter met de betrokkenheid van het middenveld, verenigingen en zeker ook wijkcomités. Mogelijkheden zijn onlinefora, levensbeschouwelijke wandelingen, regelmatige samenwerking tussen zuilen enzovoort."

• **Landuyt:** “De gemeente staat in voor het goed samenleven van al haar burgers. In die zin lijkt het mij aangewezen dat de gemeente - daar waar de nood zich voordoet - initiatieven neemt om dialogen te organiseren. Een ‘gebouw voor alle levensbeschouwingen’ lijkt mij een goed initiatief.”

• **Verherstraeten:** “Het gemeentelijke niveau is, als niveau dat het dichtst bij de bevolking staat, geschikt om ontmoetingen te organiseren tussen de verschillende gemeenschappen, culturen en levensbeschouwingen. Dit kan het bijvoorbeeld doen door gemeentelijke infrastructuur ter beschikking te stellen, of door het ondersteunen van initiatieven van de lokale geloofsgemeenschappen en levensbeschouwingen.”

Wouter De Vriendt:
“Bij levensbeschouwelijk geweld kan bemiddeling en confrontatie tussen dader en slachtoffer voor goede resultaten zorgen.”

3

Hoe moet levensbeschouwelijk geweld aangepakt worden?

• **Bracke:** “Elke vorm van geweld moet streng aangepakt worden. Het maakt niet uit hoe het wordt gemotiveerd, of het nu uit politieke, religieuze, homofobe... overwegingen is, of zinloos en willekeurig. De overheid heeft de plicht om de rechtsstaat te vrijwaren. Geweld kan onder geen enkel beding worden getolereerd en gemeenten moeten alle mogelijkheden die tot hun beschikking staan uitputten om het te bestraffen.”

• **De Croo:** “Levensbeschouwelijk gerelateerd geweld is bij ons zeer schaars of onbestaande. Moest het zich voordoen dan is het de taak van de politie om dit aan te pakken. Als we GAS-boetes (nvdr: GAS zijn gemeentelijke administratieve sancties die gemeenten kunnen bepalen voor inbreuken in hun gemeentereglement. Ze werden bedacht om de parketten te verlossen van overlastdossiers.) zouden willen invoeren, moeten we dat eerst bespreken in het politiecollege waarin de vier burgemeesters van

onze politiezone zetelen. Zij zouden er dan voor kunnen kiezen om in de vier gemeenten hetzelfde GAS-reglement te hebben.”

• **De Vriendt:** “De misdrijven waarop gemeentelijke administratieve sancties van toepassing zijn, worden wettelijk omschreven en hebben veeleer betrekking op de beschadiging of de verstoring van de openbare ruimte en de publieke sfeer. Levensbeschouwelijk geweld is van een andere orde en blijft een zaak voor het gerecht. Geweldpleging is een ernstig vergrijp en moet gesanctioneerd worden. Het lijkt mij echter bij uitstek een misdrijf waarin bemiddeling en confrontatie tussen dader en slachtoffer voor goede resultaten kan zorgen.”

• **Landuyt:** “Alle geweld moet aangepakt worden. In eerste instantie moet een burgemeester zorgen voor goed overleg met de procureur opdat deze de juiste prioriteiten stelt inzake het wel of niet vervolgen

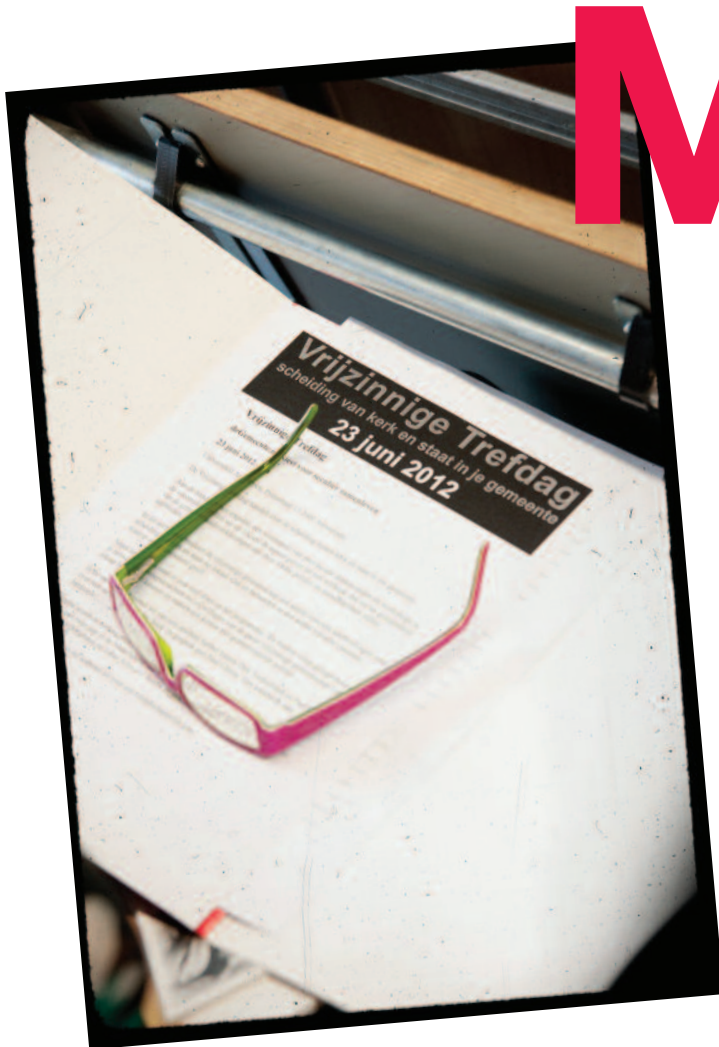
van feiten. In tweede instantie moet de burgemeester goed overleggen met de politie opdat de juiste prioriteiten gesteld worden inzake bewaking en preventie. Gemeentelijke administratieve sancties zijn niet aangewezen voor geweldsdelicten, deze zijn materie voor de strafrechtbanken.”

• **Verherstraeten:** “Geweld is nog meer traumatiserend voor de slachtoffers als het gepleegd wordt om specifieke kenmerken van een persoon. Dit moet een rol spelen bij het vervolgingsbeleid en bij de beoordeling van de strafmaat door een rechter in het kader van een gerechtelijke procedure. De gemeente kan bijkomend voorzien in gemeentelijke administratieve sancties, zeker ten aanzien van gedragingen die door het gerecht minder gemakkelijk worden vervolgd, zoals verbale agressie en geweld.”

deGemeente.nu

kiest voor seculier samenleven

Vrijzinnige trefdag: 23 juni 2012
in Antwerpen

Met veel vrijzinnig humanisten nadenken over de scheiding tussen kerk en staat op lokaal niveau. Dat was de bedoeling van de Vrijzinnige Trefdag die op 23 juni georganiseerd werd in Antwerpen. In de weken voor die 23ste juni werd al een online-enquête gehouden en vond er een voortraject van provinciale denkvonden plaats. Samen met de workshops op de Vrijzinnige Trefdag geven zij de aanzet tot een witboek.

In dat witboek formuleert de vrijzinnig humanistische gemeenschap concrete aanbevelingen over de scheiding tussen kerk en staat op lokaal niveau en wordt er antwoord gegeven op een aantal specifieke vragen. Alle nieuw verkozen mandatarissen zullen bij de installatie van de gemeenteraden een exemplaar van het witboek ontvangen.

Veerle Cannoot

De Vrijzinnige Trefdag opende met intellectuele ochtendgymnastiek. Drie werkgroepen doken elk in een specifiek thema rond de scheiding van kerk en staat. Een eerste groep boog zich over de situatie in het onderwijs, een tweede behandelde de gezondheidszorg en een derde en laatste groep bekeek de gemeentelijke infrastructuur en openbare ruimte. De tijd was beperkt. In anderhalf uur moesten alle vooropgestelde onderwerpen aangesneden en besproken worden, conclusies inbegrepen.

In de groep *Infrastructuur en openbare ruimte* zorgde dat voor een strak geleide bespreking. De problematiek werd geschetst, de resultaten van de enquête kwamen aan bod en er werd de groep om een constructieve bijdrage gevraagd. Die kwam er ook elke keer. Soms slechts uit één mond, omdat niemand nog iets toe te voegen had. Soms klonken er verschillende stemmen, maar zware discussies bleven uit.

Zie kaderstukje >>>

Onderwerpen van de werkgroepen

Infrastructuur en openbare ruimte

- Inplanting van Vrijzinnige Ontmoetingscentra en huizenvandeMens
- Aula's bij gemeentelijke begraafplaatsen
- Herbestemming van kerkgebouwen
- Controle op de boekhouding van kerk-fabrieken
- Straatnaamcommissies
- Aparte zwemuurtjes in openbare zwembaden
- Religieuze symbolen in stembureaus
- Kledij van overheidspersoneel
- Religie-gerelateerd geweld

Onderwijs en rituelen

- Overdracht van gemeentescholen: altijd naar het gemeenschapsonderwijs
- Collectievorming van bibliotheken
- *Te Deum* of pluralistische dienst
- Dierenwelzijn – onverdoofd slachten

Gezondheidszorg

- Lekenconsulenten
- Pluralistische geneeskunde
- Mannelijke dokters en vroedmannen

Na de sessie in werkgroepen kwam iedereen opnieuw samen. Uit elke werkgroep werden de belangrijkste bevindingen per onderdeel weergegeven. Kort en bondig, want ook hier was de tijd beperkt en het programma goed gevuld.

Prijs deMens.nu

In de namiddag vond de uitreiking van de prijs deMens.nu plaats. De spiksplinter-nieuwe prijs wordt uitgereikt voor het beste non-fictieboek van de afgelopen twee jaar in de Nederlandse taal. De winnaar krijgt een cheque van 3.000 euro mee naar huis.

Terwijl de jury zich boog over de schrijfsels van de laureaten zou Dirk Verhofstadt in gesprek gaan met Paul Cliteur over zijn meest recente boek *In gesprek met Paul Cliteur. Een zoektocht naar harmonie*. He-

De vijf genomineerden voor de prijs deMens.nu

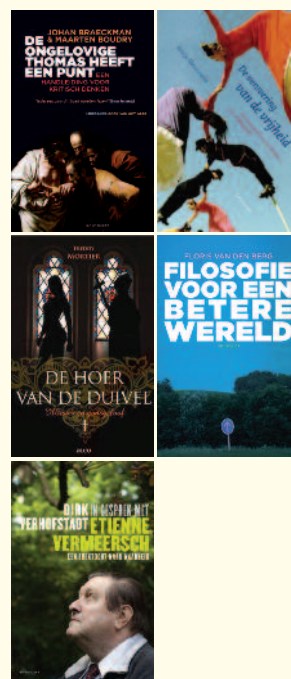
Johan Braeckman en Maarten Boudry met *De ongelovige Thomas heeft een punt*. Een handleiding voor kritisch denken.

Alicja Gescinska met *De verovering van de vrijheid. Van luie mensen, de dingen die voorbijgaan*.

Freddy Mortier met *De hoer van de duivel. Illusies en godsgeloof*.

Floris van den Berg met *Filosofie voor een betere wereld*.

Dirk Verhofstadt met *In gesprek met Etienne Vermeersch. Een zoektocht naar waarheid*.

laas raakte Cliteur niet tot in Antwerpen, maar gelukkig bracht Dirk Verhofstadt Etienne Vermeersch mee en had deze laatste er niets op tegen om een filosofische babbel te slaan met Verhofstadt. Na een klein uur kon de juryvoorzitter, Mario Van Essche, de laureaten uit hun lijden verlossen. De eerste prijs deMens.nu ging naar Alicja Gescinska met haar debuut: *De verovering van de vrijheid. Van luie mensen, de dingen die voorbijgaan*.

De jury preeste de auteur voor haar vernieuwende ideeën en voor de manier waarop zij die gedachten op papier zet. Haar pleidooi tegen luiheid en voor betrokken vrijheid kon hen bekoren. Dat het gaat om een debuut van iemand die pas op latere leeftijd Nederlands leerde, maar zich bijzonder bekwaam toont in het hanteren van die taal, was voor de jury het bewijs dat migratie onze cultuur verstevigt en verrijkt. Alicja Gescinska was oprecht verrast dat zij de prijs in de wacht sleepte. Maar ze voegde er meteen heel alert aan toe: "Positieve vrijheid is betrokken vrijheid en het is mooi dat deMens.nu de prijs uitreikt voor die betrokken vrijheid!".

Een kar die ratelt op de keien

De namiddag eindigde met een optreden van Warre Borgmans en Joke Schreurs.

Warre Borgmans en Joke Schreurs brengen humor en ontroering.

Warre overspoelde de aanwezigen met herinneringen uit zijn jonge jaren, waarin meisjes blijkbaar een niet te onderschatten rol speelden. Het publiek kreeg af en toe een krop in de keel van ontroering, terwijl het luttele ogenblikken later onbedaarlijk zat te schudden van het lachen. Er ontstond zelfs wat discussie over 'de Limburg' en de afstand van het ene dorp naar het andere dorp. Vrijzinnigen zouden geen vrijzinnigen zijn, mochten ze niet op elke slak zout leggen. Maar toen Warre *Het dorp* van Wim Sonneveld inzette, bromde bijna heel de zaal toch zachtjes mee met een kar die ratelt op de keien.

Leeskriebels?

Benieuwd naar het boek waarmee Alicja Gescinska de prijs deMens.nu in de wacht sleepte? Een recensie over *De verovering van de vrijheid* vind je op pagina 29. Of speel mee met Breinpijn (p.27) en maak kans om het boek te winnen!

Alumnus van de VUB?

Dat ben je voor het **leven.**

50.000 alumni. Zoveel personen met een VUB-achtergrond maken inmiddels het mooie weer in de samenleving. In binnen- en buitenland, in tal van sectoren leveren ze elke dag een meerwaarde door hun kwaliteitsvolle opleiding én hun kritische, open persoonlijkheid.

Maar de VUB heeft zelf ook veel te danken aan haar alumni. Het zijn onze beste ambassadeurs. Daarom verdienen ze een alumniwerking die hen alle kansen geeft nieuwe deuren te openen. Net als toen ze student waren.

Ben jij een alumnus of alumna van de VUB? Wil je meer weten over de talrijke evenementen die we voor je organiseren? Of over de voordelen van een alumnipas?

www.vub.ac.be/alumni

Vrije
Universiteit
Brussel